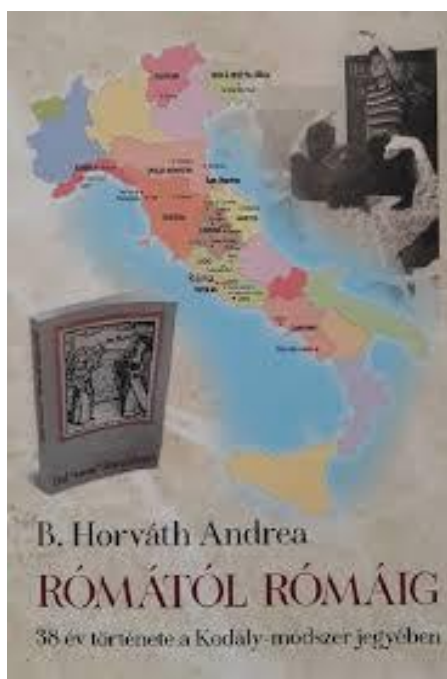

KÖTELES GYÖRGY RÓMÁTÓL RÓMÁIG

A Kodály-módszer Itáliában – két megkésett könyvbemutató, 2025

B. Horváth Andrea – középiskolai ének-zenetanár, zeneakadémiai gyakorlatvezető, az Andor Ilona Baráti Társaság női karának alapító karnagya, a Magyar Kodály Társaság két cikluson át volt társelnöke és a Kodály-módszer nemzetközileg ismert és elismert képviselője – könyvet írt a módszer terjesztésének olaszországi tapasztalatairól és az ügy szolgálatában gyűjtött személyes élményeiről, mely 2021-ben meg is jelent a Magyar Kodály Társaság kiadásában. A kötet címe: *Rómától Rómáig, 38 év története a Kodály-módszer jegyében*, róla annak idején dr. Fehér Anikó közölt ismertetést a *Parlando* 2022/5. számában¹. Hivatalos könyvbemutató azonban a COVID19-világjárvány árnyékában nem volt időszerű. Méltó és igazságos, hogy ami akkor elmaradt, most, 2025-ben kétszeresen pótolassék. A két esemény tartalmilag is, jellegében is nagyon különbözött, egyazon kötetnek más-más oldalai kerültek előtérbe, így – az átfedések vállalásával is – tanulságos lehet a róluk szóló beszámolókat egymás mellé illeszteni.

¹ [Dr. Fehér Anikó: Minden út. B. Horváth Andrea: Rómától Rómáig. 38 év története a Kodály-módszer jegyében \(Magyar Kodály Társaság, 2022\)](#)

Az első könyvbemutató 2025. január 10-én volt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár rendezésében, exkluzív helyszínen, az Ybl Miklós által tervezett Pálffy-palota nagytermében, mely az épület utcája után az Ötpacsirta Szalon nevet viseli.

B. Horváth Andrea portréja a FSZEK 2025. I. 10-i meghívóján

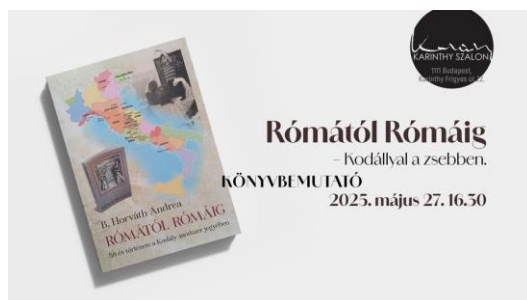
A népes hallgatóság előtti, vetített képekkel kísért százperces, lendületes előadás a *Kodály a zsebben* címet viselte – ez egyébként a kötet egyik fejezetcíme, és többes jelentést hordoz. Utal arra, hogy a magyar előadó és az őt első utazása alkalmával fogadó itáliai szervező (csak a találkozáskor derült ki: II. világháborús magyar emigráns) ez utóbbinak a zsebéből elővillanó Kodály-fénykép alapján találtak egymásra a római repülőtéren. Utal továbbá arra, hogy a Kodály-módszer legszükségesebb eszköztárát, kottákat és szemléltető eszközöket mindig zsebben-útításkában hordozta a kötet szerzője, minden eshetőségre készen, meg arra is, hogy a módszernek nem csupán tárgyi, de szellemi és gyakorlati értelemben is már kezdettől mindig teljességgel birtokában volt.

Az előadás első része a módszeres – tárgyi és szellemi – eszköztár bemutatására koncentrált, lépésről lépésre követve, ahogyan ez az eszköztár, 38 év itáliai utazásai során, az 1977-től 2015-ig megtartott tanfolyamok, konferencia-előadások, bemutatóórák tapasztalatai által egyre gazdagodott. Itt valóban a szorosabb értelemben *módszer*, tehát a népzenei alapú zenei készségfejlesztés állt a középpontban, különböző életkorú gyermek- és felnőttcsoportok évről évre, olykor alkalomról alkalomra változó közegében. Az előadás kitért rá, és maga a kötet is érzékelteti: az elvek állandósága mellett az eredményes munkához elengedhetetlen (mindig és mindenütt) a stratégiák és

taktikák rugalmas és virtuóz alkalmazása. Éppen ezért egyfajta „képes magyar hadtörténet” is a bemutatott könyv, címlapján az olasz csizmát északtól délig behálózó 18 zenei „hadszintér” megjelenítésével: győzedelmes magyar csaták helyszínei ezek, *jó harcoké*, hiszen minél teljesebb a magyar diadal, annál inkább gazdagodik általa mindkét fél. (Ideje volna már a Kodály-módszer világtérképét megrajzolni, az egész földkerekségen, különböző „hadszíntereken” szerzett nemzetközi tapasztalatokat összegezni, a stratégiákat és taktikákat részletesen feltárni, a számtalan kiváló magyar karnagy és zenetanár bizonyos hősies munkásságát áttekinteni, lajstromba szedni és érdemük szerint méltatni. Egy ilyen összegezés, szorosabban vett szakmai hozadékan túl, a nemzeti önérzet olyannyira szükséges növeléséhez is bizonyos hozzájárulna.)

A pedagógiai gyakorlatot sokoldalúan szemléltetik a kötetben közölt ábrák, a tanóra vagy előadás egy-egy „termékeny pillanatát” kimerevítő (előttjét és utóját is magába sűrítő) fotók: a különböző tanári-karnagy kéztartások bemutatása és az éneklő közösség ezekre adott válasza a közös munka valamely ritmikai, intonációs vagy formai kulcsmozzanatát érzékelteti az olvasó számára. Úgyszólván hallható a szépen kerekített *lá* biztosan elért magassága, az éppen már-már fáradtan aláhanyatló intonáció „levegőben tartása” tartása az utolsó pillanatban a kézfej egyetlen mozdulatával, az egyenletes lüktetés megőrzése az ujjak apró rezdüléseivel – mindezt a képeken szinte hallja, akinek van *szeme* a hallásra.

B. Horváth Andrea itáliai képeskrónikája, a személyes élmények tükrében, a módszertanon túl, még számos más témát felvillant, és ezekből a könyvbemutató is adott ízelítőt. Ráláthattunk a magyar emigráció – Juhar József, Szőnyi Zsuzsa és a „Triznya-kocsmá” – nemzetmegtartó szerepére; a magyar intézmények és szervezetek működésére (a Vatikáni Rádió magyar adása, Római Magyar Akadémia); a különböző szakterületek hazai képviselőinek (muzsikus, történész, teológus, rádiós újságíró) kinti szerepvállalásaira; a Kodály-módszer által „megfertőzött” olaszok ügyszeretetére; történelmi nagyjaink: Kossuth Lajos, Tüköry Lajos, Kandó Kálmán ottani emlékeztetére; Itália épített örökségére és az olasz lélek néhány markáns vonására (jámorság, nyíltság, szenvedély); a vatikáni Magyarok Nagyasszonya-kápolna mű-véshi szépségeire; ráláthattunk magának az előadónak a hitbéli elkötelezettségére is. Nem utolsó sorban, megható módon vált – és válik a könyv olvasója számára – érzékelhetővé Szőnyi Erzsébet már-már transzcendens mindenütt jelenvalósága, a Kodály-ügyben mindvégig, mindenre kiterjedő figyelme.

2025. május 27-én az Andor Ilona Baráti Társaság rendezésében és Kodály Kórusának közreműködésével került sor az ismételt könyvbemutatóra, a Karinth Szalonban, mely az újabban Újbuda névre hallgató városrész nemrégiben kialakított rendezvénytere, főképpen a kerülethez kötődő képzőművészek kiállításainak helyszíne.

A kötet műfaját az előadó egy ízben „útikönyv”-ként határozta meg. Valóban az, több értelemben is. Először, mert bemutatja, vagy inkább olvasóival együtt bejárja Kodály Zoltán zenepedagógiai módszerének itáliai útját, főképpen (de nem kizárólagosan) az útnak azokat az állomásait, melyeket a kötet szerzője, *Breinichné Horváth Andrea* maga járt be a módszer itáliai képviselője- és terjesztőjeként az Appennin-félszigeten, keletről nyugatig és északról délig, mikor 1977 és 2015 között tizennyolc helyszínen tartott előadásokat, vezetett kicsik és nagyok számára (felnőtteknek is) tanfolyamokat, győzött meg nem egyszer hívőket és hitetleneket akár rögtönzött bemutatóórákon, nyilatkozott sajtónak, szerepelt magyar kórusával többször és többfelé. Azaz: hirdette a kodályi út elméletét, megmutatta pedagógiai és művészi (pedagógia-művészeti és előadóművészeti) gyakorlatát.

A fejlődés útikönyve is ez a kötet, láttatja a folyamatot, melynek során a kodályi elvek „inkulturációjának”² lehetőségei (az alkalmas zenei anyag kiválasztása és gyarapítása, az eszköztár kikristályosodása, adaptálódás – a lényeg megőrzése mellett – a legkülönbözőbb helyi viszonyokhoz) feltárultak a szerző előtt. A kapcsolatrendszerek fejlődéstörténete is, barátságoké olaszokkal, kint működő magyarországiakkal, vagy a történelem viharai által Itáliába sodort és ott gyökeret vert magyarokkal. Utóbbiak sorában a magyar kultúra nem lehet eléggé hálás *Giuseppe Juhar*, vagyis *Juhar József* iránt, aki Horváth Andrea és nagyon sok más honfitársunk, zeneművészetünk sok képviselőjének itáliai útját egyengette. (Példaként idézzünk csak egyet-len eseményt, az általa létrehívott *Festa Musica Pro Mundo Uno* huszonkettedik koncertsorozatát az Örök

² Inkulturáció: az Evangélium beépítése a népek kultúrájába.

Városban, a Jubileumi Szentév és a Magyar Millennium jegyében, amelynek részleteiről az *Új Ember* hetilap 2000. szeptember 16-i számában olvashatunk.)

Útikönyv továbbá ez a kiadvány, mert Olaszország felfedezésére invitál, Rómától Rómáig, tájak, városok, templomok és paloták, emlékművek, terek, szökőkutak és köztéri szobrok felfedezésére, vendéglátás, vasutak, iskolák, a történelem és a jelen Olaszországának megismerésére, az ezeréves olasz–magyar történelmi kapcsolatok tudatosítására és számontartására.

Másfél órás, sodróan lendületes vetített képes előadás mutatta be mindezt, gazdagítva az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusának énekével – a hallás útján történő szemléltetésre nincs jó szó. Bevezetésképpen *Vavrinecz Béla* népszerű *Széles a Balaton* kezdetű népdal-feldolgozását – a ciklus nyitótételét – énekelték Horváth Andrea könnyed zongorakíséretével, a zeneszerző születésének centenáriuma előtt tisztelegve. (A kórus repertoárján szerepel *Vavrinecz Ave Mariá*-ja is.)

Az énekkar a továbbiakban Kodály-biciniumokat (*Kis kece lányom; Volt nekem egy kecském; Garibaldi*) és Bartók-egyneműkarokat (*Ne menj el; Huszárnóta*) énekelt, mindegyik darab a karnagy, illetve az énekkar itáliai emlékeit idézte – konferenciát, bemutatóórát, római magyarok 1848-as emlékünnepeit. Megidézte az előadás Horváth Andrea olasz hallgatóinak lelkesedését is, akik magyar népdalokhoz olasz szöveget írtak (a *Garibaldi*-dallamot viszont a mostani „kamaradélutánon” Baranyi Ferenc olasz fordításában énekelte az előadó), és egy olasz zeneszerző asszony, Teresa Procaccini munkásságát is, Kodály-olvasógyakorlatok ihlette, hasonló célú és koncepciójú kompozícióit. – Ami mármost a közreműködő kórust illeti, ez az együttes zenetörténetünk része. Nem egyszerűen *viseli* az Andor Ilona-alapította Kodály Zoltán Nőiakar nevét, hanem ők, a kórus tagjai maguk, akik még Andor Ilona keze alatt indultak, személyükben, énekükben hordozzák tanítását, és benne a kodályi örökséget.

A *Rómától Rómáig* című kötet már említett beszédes alcíme: *38 év története a Kodály-módszer jegyében*. A kötet, láttuk, izgalmas szellemi – és netalán valóságos – utazásra invitálja reménybeli olvasóit, Rómától Rómáig. Szakmai szempontból: nagy fejezet „Kodály és Itália” történetéből meg a Kodály-módszer világtörténetéből. Mindamellettről portréja egy sok talentummal megáldott, nagy munkabírási magyar embernek, aki elkötelezett a hivatása és nemzete iránt, és aki vette a fáradságot arra is, hogy tapasztalatait a nyilvánosság elé tárja. Ahogyan a két könyvbemutatóon is történt.